

Кремешна Т.І.

доцент кафедри музичного мистецтва

УДПУ імені Павла Тичини

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВДОСКОНАЛЕННЯ УЧИТЕЛІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ

Ефективна реалізація соціально-економічних змін у суспільстві щільно пов'язана з модернізацією системи освіти як найпотужнішого соціального інституту впливу на свідомість громадян і формування громадської думки. Саме тому особливого значення набуває виконання завдання якомога швидшої орієнтації педагогів на реалізацію потреб швидкозмінного суспільства та його громадян. Тому зміст педагогічної освіти вже не може бути зведений лише до набуття спеціальних знань та вмінь, а технологія освіти – до пасивного засвоєння учбового змісту.

Сучасна педагогічна праця вимагає від учителя нових професійних компетенцій, зосередження зусиль на їх опануванні та впровадженні в педагогічну практику. Відповідно, це вимагає змін у змісті й технологіях підготовки майбутніх учителів.

Так, педагогічна освіта має бути спрямована:

- на усвідомлення майбутніми вчителями тенденцій розвитку швидкозмінного світу, розуміння потреби сприймати зміни, змінюватися самому, готувати учнів до дорослого життя;
- на формування у студентів вмінь і навичок навчатися протягом життя;
- на розвиток інформаційної культури майбутніх учителів;
- на розвиток творчих якостей особистості студентів;
- на розуміння майбутніми педагогами, що наслідки педагогічної праці безпосередньо залежать від рівня їх педагогічної майстерності.

Зупинимося детальніше на перелічених завданнях професійної підготовки майбутніх учителів.

1. Розширення й поглиблення знання в умовах швидкозмінного світу відбувається як на професійному рівні людини, так і на рівні її життєдіяльності. Так, перше вимагає від майбутніх учителів проявлення якісно нових професійних компетенцій і особистісних якостей, а друге – опанування нових технологій і технологічних прийомів, які впливають на якість життя, пізнання світу, контакти з іншими людьми, а також на якість професійної діяльності і адаптації до сучасних вимог. Студенти повинні бути готовими сприймати зміни, до самозміни; повинні постійно навчатися, співвідносячи свої знання з новими вимогами, своїми потребами, потребами соціуму, ринку праці. Лише за таких умов учитель буде сприяти формуванню в учнів тих якостей, які дадуть їм змогу знайти своє місце в сучасному світі, зреалізуватися особистісно й професійно, досягти успіху.

2. Усвідомлення тенденцій розвитку швидкозмінного світу, розуміння потреби змінюватися й сприймати зміни вимагає від учителя готовності до навчання протягом життя. Готовність до неперервного самовдосконалення є запорукою ефективної педагогічної діяльності вчителя, його відповідності як професіонала умовам сьогодення.

3. Реалізувати ідею неперервності педагогічної освіти можна за допомогою нових інформаційних технологій. Розвинутим комплексом освітніх послуг для самовдосконалення, підвищення ефективності навчального процесу можуть скористатися лише ті вчителі, які мають знання, достатні для використання з освітньою метою сучасних інформаційних технологій. Тому одним з найважливіших завдань педагогічної освіти є адаптація майбутнього вчителя до «цифрового» світу з метою не тільки самовдосконалення, а й доцільного використання інформаційних технологій у навчальному процесі. Так, педагог може використати Інтернет як для спілкування з колегами, так і для того, щоб відкрити своїм учням ще один спосіб вивчення предмета.

Слід зазначити, що такі показники, як навчання майбутніх учителів використовувати новітні інформаційні й комунікаційні технології належить до системи освітніх індикаторів Організації з економічного співробітництва й

розвитку. Їх упровадження на теренах України дасть змогу розбудувати українську систему освіти у напрямку відповідності світовим та європейським стандартам, визначити місце української системи освіти у світовому рейтингу.

4. Особливої уваги в підготовці майбутнього педагога для роботи у швидкозмінному світі потребує розвиток його творчих якостей, формування готовності до педагогічної творчості. Педагогічна творчість займає важливе місце серед інших видів творчості: вона визначає ефективність усіх можливих творчих процесів, оскільки її метою і результатом є творчий розвиток учнів, поступове формування в них такої інтегральної якості, як здатність до творчості. Адже вчитель, який сприяє творчому розвитку своїх вихованців, сам розвивається творчо, реалізує свій творчий потенціал, професійно вдосконалюється. Тож, розвиток творчого мислення, здатності до нестандартного розв'язання проблем, формування педагогічної майстерності, індивідуального стилю майбутнього вчителя є обов'язковими складовими його професійної підготовки.

5. В умовах модернізації системи освіти на засадах особистісно-орієнтованої парадигми важливого значення набуває розуміння майбутнім учителем того, що наслідки педагогічної праці безпосередньо залежать від рівня його майстерності.

Зміст поняття педагогічної майстерності в умовах впровадження новітніх інформаційних технологій розширюється й поглиблюється. Педагогічна майстерність передбачає розвиток не лише техніки, а й елементи мистецької дії, здатність до міжособистісного спілкування, високий рівень організації взаємодії у навчанні.

Так, сьогодні не можливо ефективно сприяти розвитку особистості дитини, враховувати її потреби та інтереси без умінь професійно здійснювати педагогічну дію, забезпечувати гармонію середовища й слова. Слово – найтонший інструмент учителя. Виховна сила слова – в позиції вихователя, в його ставленні до людей, світу. Слово стимулює самовиховання, оскільки пробуджує внутрішні духовні сили, допомагає дитині побачити щось

незрівнянно вище й значущіше, ніж повсякденний світ особистого життя, - Вітчизну, народ, суспільні й особистісні взаємовідносини. Саме тому педагогічна майстерність учителя в умовах динамічних змін в освіті стає запорукою стабільності в розвитку духовного світу дитини.

Отже, врахування вищеперерахованих аспектів набуває особливо важливого значення в процесі підготовки майбутніх учителів, адже роль педагога в суспільстві є визначальною: він не тільки сприяє розвитку особистості учня як громадянина, а й фактично будує засади громадянського суспільства в повсякденній праці класу та школи.

Література:

1. Державна програма «Вчитель» // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 2002. – № 10. – С. 4-32.
2. Елканов С. Б. Профессиональное самовоспитание учителя: Книга для учителя / Самсадин Бутохович Елканов. – М.: Просвещение, 1986.– 143с.
3. Педагогічна майстерність // За загальною редакцією І. А. Зязюна. – К., 1997. – С. 30-50.
4. Ягупов В. В. Педагогіка: Навч. посібник / Василь Васильович Ягупов. – К.: Либідь, 2002. – 560 с.